

Ministru prezidenta Aigara Kalvīša uzruna Saeimā 2007. gada 23.oktobrī

Augsti godātais Saeimas priekšsēdētāj, cienījamie deputāti!

Pēdējās dienās bieži tiek piesaukti tādi vārdi kā tiesiskums, demokrātija. Un es gribētu izmantot šo iespēju uzrunāt jūs, lai uzturētu šo diskusiju – par tiesiskumu un demokrātiju Latvijas valstī.

Tie ir skanīgi vārdi, augsti jēdzieni, kas brīžiem šķiet pašsaprotami, taču tas vēl nenozīmē, ka par tiem nevajadzētu runāt. Es uzskatu, ka vajag.

Un vajag runāt nevis tikai tad, kad tas ir izdevīgi no politiskās konjunktūras viedokļa, kad tos var pacelt par skaistiem lozungiem valdības gāšanai, bet runāt ikdienā.

Jo tieši saruna ir patiesas demokrātijas izpausme. Un es domāju, ka mums šajā ziņā nav, par ko kaunēties.

Latvija ir demokrātiska valsts ar dziļu izpratni par to, kādas tiesības ir tās iedzīvotājam. Mums ir brīva un neatkarīga prese. Mūsu valsts iedzīvotājiem ir brīvi pieejama informācija tiklab par notikumiem valstī, cik ārpus tās robežām.

Tās šķiet elementāras lietas, taču ir ārkārtīgi svarīgas. Tās ir lietas, kas jāņem vērā, pirms uzsākt runāt par demokrātijas apdraudējumu.

Latvijā ir ārkārtīgi liberāla likumdošana attiecībā uz pulcēšanās tiesībām, uz tiesībām paust savu viedokli piketos, mītiņos, sapulcēs.

Arī tās mums jau sen ir pašsaprotamas lietas un iedzīvotāji prot šīs tiesības novērtēt, ja vēlas darīt zināmu savu viedokli.

Latvijā ir demokrātiski ievēlēta Saeima un likumīga valdība. Valdība, kas ievēro visus tiesiskuma principus. Un tie ir principi, par kuriem jārunā īpaši.

Ko mēs saucam par tiesisku valsti?

Ko mēs saucam par tiesisku rīcību?

Kur ir robeža starp politiķa tiesībām definēt valsts mērķus un amatpersonas atbildību ievērot likumu?

Tie visi ir svarīgi un nebūt ne retoriski jautājumi. Ar tiem mēs saskaramies ik uz soļa.

Ko darīt, ja valsts amatpersona konstatē likuma pārkāpumu, ko pieļāvis viņa pārraudzībā esošas iestādes vadītājs?

Vērtēt šo notikumu atkarībā no tā, cik labas ir viņu attiecības, cik spožs ir padotā publiskais tēls?

Rīkoties tā, lai tu izskatītos labi, vai rīkoties tā, kā to paredz likums?

Politika ir māksla atrast īsto līdzsvaru, atrast kompromisu. Tā ir patiesība, kas ir veca kā pasaule.

Esmu politikā jau ilgāku laiku, esmu vadījis valdību situācijās, kurās daudzi par izdevīgāku uzskatītu iespēju demisionēt, aiziet, bet saglabāt lauru vainagu galvā.

Es uzskatu, ka godīgāk ir turēties pie principiem, nevis pie popularitātes.

Konstatējot pārkāpumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja finansu lietās, es kā Ministru prezidents gāju vienīgo tiesisko ceļu.

Zinot, ka KNAB vadītājs ir sabiedrībā populāra persona, es apzinājos, ka tas nebūs man izdevīgi kā politiķim. Taču izdevīgums un tiesiskums ir divas dažādas lietas.

Likums, ko pieņēmusi Latvijas Saeima skaidri definē ceļu, kādā ir izvērtējams KNAB vadītāja darbs.

Valsts kontrolei konstatējot pārkāpumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, valdība biroja vadītāja rīcības izvērtēšanai izveidoja Ģenerālprokurora vadītu komisiju.

Šī komisija ir vērtējusi biroja vadītāja rīcību, sniegusi savu atzinumu. To ir izskatījis Ministru kabinets un iesniedzis izvērtēšanai un lēmuma pieņemšanai Saeimā. Tiesiskā ceļā. Demokrātiski balsojot.

Arī jautājums par to, vai KNAB vadītāja atstādināšana no amata notikusi ievērojot visus likuma priekšrakstus, ir vienīgi tiesisks un likumdošana paredz precīzu tiesisku regulējumu, ar kura palīdzību šādi iespējami strīdīgi jautājumi izšķirami.

Manu rīcību noteica esošie normatīvie akti un šis process nekādi nevar ietekmēt KNAB tālāko darbību korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Manis vadītā valdība ir atbalstījusi un turpinās atbalstīt korupcijas novēršanas aktivitātes.

Biroja darbs ir bijis veiksmīgs un vienmēr sastapis valdības atbalstu.

Viss uzskatāmāk tas ir redzams finansiālā ziņā.

Valsts budžeta finansējums birojā no tā dibināšanas brīža ir audzis ik gadu – no 1,6 miljoniem latu 2003. gadā līdz 3,46 miljoniem šogad. Nākamā gada budžetā valdība ir ieplānojusi KNAB vajadzībām veltīt 3,68 miljonus latu.

Vai tas ir mēģinājums graut korupcijas apkarošanu? Nedomāju vis.

Manis vadīto valdību laikā ir strauji virzījušās uz priekšu nozīmīgas ar korupciju saistītas krimināllietas, izvirzītas apsūdzības, tiesātas un sodu saņēmušas valsts amatpersonas.

Vai valdība ir centusies kaut vienā lietā traucēt biroja darbu? Nekad.

Noslēgumam tuvojas skaļākie pēdējā laika procesi – Ventspils amatpersonu lietā, digitālās televīzijas lietā. Šajās lietās apsūdzības uzrādītas personām, kas politiski tiek saistītas arī ar valdošās koalīcijas partijām.

Vai valdība ir liegusi jebkādu atbalstu šo lietu izmeklēšanā? Nekad. Pat viskvēlākais politiskais demagogs to nevarētu apgalvot.

Savā politiķa darbā es esmu jau sen pārliecinājies, cik postošs ir korupcijas rēgs, kas kļūst varas gaitenī, cik būtisku ļaunumu spēj nest valsts tēlam tikai aizdomas par koruptīviem darījumiem.

Es esmu personiski pārliecināts par to, ka cīņa ar korupciju ir viens no svarīgākajiem uzdevumiem ceļā uz labāku valsti. Uz tādu valsti, kādu mēs gribētu redzēt Latvijā.

Un es esmu pārliecināts, ka šo uzdevumu nav iespējams veikt tikai ar kosmētiskiem uzlabojumiem vai parādes arestiem. Tas ir smags ikdienas darbs, kas darāms mums visiem kopā un 139 KNAB darbiniekiem pirmām kārtām.

Tas ir darbs ne tikai ar sūdzību izskatīšanu vai deklarāciju pārbaudi, tas ir darbs arī ar likumu izvērtēšanu, normatīvo aktu nepilnību konstatēšanu, tas ir darbs, kas veicams arī operatīviem līdzekļiem.

Un te ir kāds svarīgs aspekts – iestāde, kas cīnās ar likuma pārkāpējiem, nedrīkst sevi nostādīt ārpus likuma.

Nekad. Nekādā gadījumā.

Ja tev ir nepilnības iekšējās kārtības noteikumos, novērs to, pirms tiek radīta situācija, kurā iespējama ļaunprātīga dienesta stāvokļa izmantošana!

Ja tu atrodieš interešu konfliktā, novērs to, pirms tava rīcība met šaubu ēnu pār tevis vadīto iestādi!

Runājot par KNAB vadītāja atbilstību ieņemamajam amatam, es gribētu noņemt jebkādu personisku motivāciju.

Valsts kontrole un Ģenerālprokurora vadītā komisija izvērtējot pārkāpumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojā, uzsveru, vienprātīgi konstatējusi trīs likumu - Operatīvās darbības likuma, likuma „Par grāmatvedību” un likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” normu pārkāpšanu. Trīs likumi ir pārkāpti!

Man kā amatpersonai, kuras pārraudzībā atbilstoši normatīvajiem aktiem atrodas KNAB ir viedoklis par to, kāda ir iestādes vadītāja profesionālā atbildība šajā konkrētajā gadījumā.

Savu viedokli esmu paudis, tāpat kā to ir pauduši visi Ministru kabineta locekļi.

Nav šaubu, ka lēmums, par to vai šo trīs nosaukto likuma normu pārkāpšana ir pietiekams pamats KNAB vadītāja atbrīvošanai no amata, ir tikai un vienīgi Saeimas

kompetencē. To nosaka likums.

Taču es ne mirkli nešaubos, ka radusies situācija bija jāizvērtē.

Vai es rīkojos pareizi no politiskā izdevīguma viedokļa? Droši vien nē. Izskatās, ka tā bija politiska kļūda, par ko man vēl nāksies samaksāt. Taču ilgtermiņā es to uzskatu par godīgu rīcību.

Es to uzskatu par turēšanos pie tiesiskuma principiem. Un pilnībā uzticos demokrātiski ievēlētas Saeimas deputātu balsojumam, arī turpmāk sekojot likumam, nevis emocijām.

To es saucu par tiesisku rīcību.

To es saucu par tiesisku valsti.

Paldies!